* וּמֵיהוּ אֲפִלּוּ לֹא הֶחֱזִירוֹ לְיָדוֹ (כא) אֶלָּא לְאַחֵר, (כב) וְאַחֵר לְאַחֵר, * וְהָאַחֲרוֹן מַחֲזִירוֹ לַבְּעָלִים, (ט) יָצָא: ו * כ[לא יִתְּנֶנּוּ (כג) בְּיוֹם רִאשׁוֹן לְקָטָן (כד) * קֹדֶם שֶׁיֵּצֵא בּוֹ, מִפְּנֵי שֶׁהַקָּטָן קוֹנֶה וְאֵינוֹ מַקְנֶה לַאֲחֵרִים מִן הַתּוֹרָה, וְנִמְצָא שֶׁאִם הֶחֱזִירוֹ לוֹ (כה) * אֵינוֹ מֻחְזָר. [ל]יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר שֶׁאִם הִגִּיעַ לְעוֹנַת (י) (כו) הַפְּעוּטוֹת, (כז) מֻתָּר. [מ]וְאִם תּוֹפֵס עִם הַתִּינוֹק, (כח) כֵּיוָן שֶׁלֹּא יָצָא מִיָּדוֹ שַׁפִּיר

י טור. כ מימרא דר' זירא מ"ר (ע"ב). ל ר"ן שם (כב: ד"ה גרסי'). מ מרדכי (פ"ג סי' תשנט) והגהות אשרי (פ"ד סי' ו) בשם אור זרוע (ח"ב סי' שיח).

בַּאֵר הֵיטֵב

(ט) **יָצָא.** אֲפִלּוּ אָמַר בְּפֵרוּשׁ עַל מְנָת שֶׁתַּחֲזִירֶהוּ לִי. רַשְׁבָּ"א (בתשובה ח"א סי' אלף) וְשִׁבֻּלֵי הַלֶּקֶט (סי' שסד) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ז): ו (י) **הַפְּעוּטוֹת.** הַיְנוּ בֶּן שֵׁשׁ שָׁנִים כְּמוֹ שְׁכָתוּב בְּחשֶׁן מִשְׁפָּט סִימָן רל"ה (פ"א):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְלִכְאוֹרָה אֵינוֹ כֵּן דְּהַבְּעָלִים בְּכָל גְּוָנֵי יוּכְלוּ לְצָאת, שֶׁהֲרֵי נָתְנוּ רַק עַל מְנָת שֶׁיַּחֲזִירוּ לָהֶם בְּמַתָּנָה כְּדִין, וְאִם לֹא הֶחֱזִירוּ לָהֶם בְּאֹפֶן כָּזֶה, נִתְבַּטְּלָה הַמַּתָּנָה לְמַפְרֵעַ וּכְלֹא נָתְנוּ דָּמֵי, וְצָרִיךְ עִיּוּן: **(כא) אֶלָּא לְאַחֵר וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁגַּם הוּא נָתַן לְאָדָם אַחֵר הָאֶתְרוֹג בְּמַתָּנָה עַל מְנָת לְהַחֲזִיר, וְהַלָּזֶה נָתַן גַּם כֵּן לִשְׁלִישִׁי לְהַחֲזִיר לַבְּעָלִים הָרִאשׁוֹנִים יָצָא, וְלֹא אָמְרִינַן הֲרֵי הִתְנָה עִמּוֹ עַל מְנָת שֶׁתַּחֲזִיר לִי וַהֲרֵי לֹא הֶחֱזִיר בְּעַצְמוֹ לַבְּעָלִים הָרִאשׁוֹנִים, דְּמִסְתָּמָא לֹא הָיָה כַּוָּנַת וּקְפִידַת הַבְּעָלִים אֶלָּא שֶׁיַּחֲזֹר לָהֶם הַחֶפֶץ בֵּין עַל יְדֵי הָרִאשׁוֹן בֵּין עַל יְדֵי בָּאֵי כֹחוֹ. מֵיהוּ (כו) מוּכָח לְכְאוֹרָה מִדִּין זֶה דְּמַקְבֵּל מַתָּנָה עַל מְנָת לְהַחֲזִיר יֵשׁ לוֹ רְשׁוּת לַחֲזֹר וְלִתֵּן לְכָל מִי שֶׁיִּרְצֶה וּבִלְבַד שֶׁיִּתְקַיְּמוּ תְּנָאוֹ. מֵיהוּ כָּל זֶה בְּסָתָם, (כז) אֲמָנָם אִי מְפָרֵשׁ בְּהֶדְיָא בְּמַתְּנָתוֹ שֶׁאֵין לוֹ רְשׁוּת לִתֵּן לְאַחֵר, אֵינוֹ יָכוֹל לְזַכּוֹת לְאַחֵר לָצֵאת בּוֹ, וְאִם יִתֵּן יִתְבַּטֵּל הַמַּתָּנָה וְגַם הוּא לֹא יָצָא בּוֹ: **(כב) וְאַחֵר לְאַחֵר.** וּמִשְׁמַע אֲפִלּוּ לְהַרְבֵּה וּבִלְבַד שֶׁיַּחֲזֹר לָרִאשׁוֹן בְּלֹא פְּסוּל. וְנִרְאֶה דְּהֵיכִי שֶׁאִיכָּא אֲמָדָנָא שֶׁמַּקְפִּיד הַנּוֹתֵן שֶׁלֹּא יִטְלוּהוּ רַבִּים שֶׁמָּא יֶפְסַד לוֹ (כה) אֵין רַשַּׁאי לִתֵּן, וּבְלֹאו הָכִי (כט) יֵשׁ מֵאַחֲרוֹנִים שֶׁמַּחְמִירִין בְּעִקַּר דִּינָא דְּהַמְחַבֵּר וְסוֹבְרִין דְּלוּלָב שֶׁקִּבֵּל בְּמַתָּנָה עַל מְנָת לְהַחֲזִיר לֹא יִתֵּן לְאָדָם אַחֵר מִבְּלִי דַּעַת וּרְשׁוּת הַנּוֹתֵן: **ו (כג) בְּיוֹם רִאשׁוֹן וְכוּ'.** וְהוּא הַדִּין (ל) לְדִידָן דְּעוֹשִׂין שְׁנֵי יָמִים: **(כד) קֹדֶם שֶׁיֵּצֵא בּוֹ.** וְהוּא הַדִּין אִם מְזַכֶּה רַבִּים בְּלוּלָבוֹ (לא) לֹא יִתֵּן לְקָטָן עַד שֶׁיְּבָרְכוּ כֻּלָּם: **(כה) אֵינוֹ מֻחְזָר.** וּלְפִי זֶה יֵשׁ לְזַהֵר שֶׁלֹּא לְבָרֵךְ אִם זוֹכֵר שֶׁנָּתַן אוֹתוֹ בְּמַתָּנָה לְקָטָן: (לג) עַל לוּלָב שֶׁל אֶשְׁתְּקַד אִם זוֹכֵר שֶׁנָּתַן אוֹתוֹ בְּמַתָּנָה לְקָטָן: **(כו) הַפְּעוּטוֹת.** הַיְנוּ (לג) כְּבֶן שֵׁשׁ אוֹ כְּבֶן שֶׁבַע: **(כז) מֻתָּר.** דְּאָז מַתָּנָתוֹ מַתָּנָה מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים וְעַיֵּן בְּאוּר הֲלָכָה (ד"ה לא): **(כח) כֵּיוָן שֶׁלֹּא יָצָא מִיָּדוֹ שַׁפִּיר דָּמֵי.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּעַל יְדֵי זֶה אֵין הַקָּטָן קוֹנֶה כְּלָל, וְלָכֵן מֻתָּר אֲפִלּוּ בְּלֹא הִגִּיעַ לְעוֹנַת הַפְּעוּטוֹת, וְהוּא הַדִּין אִם לֹא מַקְנֶה לוֹ כְּלָל לְקָטָן, אוֹ שֶׁאוֹמֵר לוֹ יְהֵא שֶׁלְּךָ עַד שֶׁתֵּצֵא בּוֹ וְאַחַר כָּךְ יְהֵא שֶׁלִּי כְּבַתְּחִלָּה דְּהָוֵי לֵהּ כְּשָׁאוּל כַּנַּ"ל בְּסָעִיף ג', (לד) אֶלָּא דְּבָכָל אֵלּוּ הָעֲצוֹת לֹא מְהַנֵּי רַק לַגְּדוֹל שֶׁיִּהְיֶה יָכוֹל אַחַר כָּךְ לָצֵאת בּוֹ, אֲבָל הַקָּטָן לֹא יָצָא בִּנְטִילָה כָּזֶה, דְּהָא אֵינוֹ שֶׁלּוֹ וְלֹא מִקְרֵי ״לָכֶם״, וְלֹא קַיֵּם בּוֹ אָבִיו מִצְוַת חִנּוּךְ, (לה) וְיֵשׁ מַאַחֲרוֹנִים שֶׁסּוֹבְרִין דְּמִצְוַת חִנּוּךְ מִתְקַיְּמִים גַּם בְּשָׁאוּל, דְּהָא גַּם בָּזֶה מִתְחַנֵּךְ הַבֵּן לְמִצְוֹת, וְכֵן מַשְׁמַע בְּמָרְדְּכַי (פ"ג סי' תשנט) (לו) בְּשֵׁם

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

מֵהַחוֹלִין (יבמות לה:) כו' עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּסִפְרֵי שו"ת בֵּית אַפְרַיִם חֵלֶק אֶבֶן הָעֵזֶר (סי' נ) בְּעִנְיַן אִגְּלַאי מִלְּתָא לְמִפְרַע עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן שָׁם בְּשִׁיּוּרֵי בְּרָכָה (סק"א) וּבְמֶחֱזִיק בְּרָכָה (סק"ד), שֶׁבְּנִבְעַת פִּנְחָס וּבְגֹבֶ מְקֻשָּׁר הַשִּׁיגוּ עַל הַמַּשְׁאַת מֹשֶׁה בָּזֶה עַיֵּן שָׁם:

בְּאוּר הַלָּכָה

שְׁתֵּי שְׂעֹרוֹת אֵין לִתֵּן לוֹ דְּסִפֵּק תּוֹרָה לְחֻמְרָא, **אֲמָנָם בְּתְשׁוּבַת כְּתַב סוֹפֵר** (או"ח) סִימָן קכ"ט דַּעְתּוֹ דְּמֻתָּר לְכַתְּחִלָּה מִשּׁוּם חֶזְקָה דְּרָבָא וְגַם אִיכָּא סְפֵק סְפֵקָא דְּשָׁמָא גַּם בְּפָעוּטוֹת מֻתָּר כְּדַעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים. **עוֹד שָׁם** בְּסִימָן קכ"ח **בְּקָטָן הַסּוֹחֵר אֲתְרוֹגִים שֶׁקּוֹנֶה וּמַקְנֶה מַסִּיק שָׁם דִּלְכַתְּחִלָּה יֵשׁ לִמְנֹעַ מִלְּקָנוֹת, וּבְדִיעֲבַד אִם יָצָא בּוֹ אֵינוֹ חוֹזֵר לְבָרֵךְ מִשּׁוּם חֲשַׁשׁ בְּרָכָה לְבַטָּלָה עַיֵּן שָׁם:**

* **קֹדֶם שֶׁיֵּצֵא בּוֹ. יֵשׁ מֵאַחֲרוֹנִים שֶׁסּוֹבְרִין שֶׁאֲפִלּוּ לְאַחַר שֶׁיָּצָא בּוֹ אֵין כְּדַאי לִתֵּן לְקָטָן בְּמַתָּנָה שֶׁיְּזַמֵּן לוֹ אֶחָד שֶׁיְּבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ לִתֵּן לוֹ לָצֵאת בּוֹ, עַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה** (סק"י):

* **אֵינוֹ מֻחְזָר. רְצוֹנוֹ לוֹמַר וְלֹא יָכוֹל לָצֵאת בְּעַצְמוֹ. וְכֵתְבוּ הַפּוֹסְקִים וַאֲפִלּוּ נָתַן לוֹ בְּמַתָּנָה עַל מְנָת לְהַחֲזִיר גַּם כֵּן לֹא יָצָא אַחַר כָּךְ דַּחֲזָרָתוֹ אֵינוֹ חֲזָרָה. וְלִכְאוֹרָה הָא אִיהוּ עַל**

(ט) מִתְּשׁוּבַת הָרַשְׁבָּ"א (ח"א) סִימָן אֶלֶף עַיֵּן שָׁם. **וּמַה שֶּׁכָּתַבְתִּי** (בי"ל ד"ה ומיהו) **לִכְאוֹרָה, מִשּׁם הַמְאִירִי שֶׁהֵבִיא שֶׁיֵּשׁ דֵּעוֹת אַף לְעִנְיַן אֶתְרוֹג דְּיֵשׁ שְׁסוֹבְרִין דְּעוֹבְדָא דְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל הָיָה שֶׁהִרְשָׁה וְרָצָה שֶׁיֵּצְאוּ כֻּלָּם אֲבָל לֹא בְּסָתָם, וְדַעְתּוֹ לְהָקֵל בְּעִנְיַן אֶתְרוֹג מִשּׁוּם דְּעַת הַנּוֹתֵן שֶׁלֹּא לְהַקְפִּיד, וּלְפִי זֶה בְּשֶׁאֵר דְּבָרִים אֵין דָּבָר זֶה בְּרוּר:** (מ) כֵּן כָּתְבוּ אַחֲרוֹנִים, וּפְשׁוּט: **(כמ)** בִּכּוּרֵי יַעֲקֹב (ס"ק יז): **(כמ)** עַיֵּן בְּאוּר הֲלָכָה (ד"ה ומיהו): **ו (לג)** פְּרִי מְגַדִּים (סק"ח), וְחַיֵּי אָדָם (כלל קנב סי"א): **(לד)** חַיֵּי אָדָם (שם) וּפְשׁוּט: **(לה) כְּגוֹן בְּמָקוֹם הַדְּחַק,** וְכַנַּ"ל בְּסוֹף סִימָן תרמ"ט (ס"ו) בְּהַגָּ"ה: **(לג)** פְּרִי מְגַדִּים (סק"ט) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ז): **(לד)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"י) וּפְרִי מְגַדִּים וְחַיֵּי אָדָם (שם): **(לה)** בִּגְדֵי יֶשַׁע (סק"ח): **(לו)** דְּכָתַב שָׁם וּבְקִיאֵי הַדַּעַת מַחֲזִירִין אוֹתוֹ לְמְקוֹמוֹ וְהַתִּינוֹקוֹת מַעֲצְמָן נוֹטְלִין אוֹתוֹ וּמְבָרְכִין עָלָיו, וְכֵן אֵיתָא בְּאוֹר זָרוּעַ (ח"ב סי' שיח) בְּשֵׁם רַאֲבַ"ן, וּמְדִשְׁבַּח אוֹתָן מִשְׁמַע דְּסְבִירָא לֵהּ כֵּן לְהַלָּכָה, וְלַדַּעַת הָרִאשׁוֹנָה הָלֹא לֹא קַיֵּם הָאָב מִצְוַת חִנּוּךְ, אֶלָּא וַדַּאי דְּסְבִירָא לֵהּ מִצְוַת חִנּוּךְ הוּא רַק עַל עֶצֶם הַמִּצְוָה וְלֹא עַל פְּרָטֵי הַמִּצְוָה. וְאָחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּבִרְכֵי יוֹסֵף (סק"י) שֶׁגַּם הוּא כָּתַב דְּמִזֶּה מִשְׁמַע דְּסְבִירָא לֵהּ לְרַאֲבַ"ן דְּיוּכַל הַקָּטָן לִטֹּל לוּלָב בְּלֹא הַקְנָאָה [וְעַיֵּן שָׁם שֶׁרָצָה לְדַחוֹת קְצָת דְּאֶפְשָׁר דְּיוּכַל לְהַנִּיחַ קָטָן לְבָרֵךְ אַף שֶׁלֹּא כְּדִין. אֲבָל מַה יַּעֲנֶה דְּהָא עַל כָּל פָּנִים הָאָב לֹא קַיֵּם מִצְוַת חִנּוּךְ וְאַמַּאי קָרֵא אוֹתָן בְּקִיאֵי הַדַּעַת, אֶלָּא וַדַּאי דְּיֵשׁ בָּזֶה יְדֵי חִנּוּךְ גַּם כֵּן], וְגַם פְּשִׁטִיּוּת הַלָּשׁוֹן דְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ דְּכָתַב שְׁפִיר דְּמִי מַשְׁמַע גַּם כֵּן דְּיוּכַל אֲבִיו לַעֲשׂוֹת כֵּן לְכַתְּחִלָּה וּלְבָרֵךְ עִמּוֹ וְיוֹצֵא בָּזֶה מַה שֶּׁמְּטַל עָלָיו, וּמַה דְּהֵבִיאוּ רְאָיָה מֵרַא"ש (פ"ג סי' ל) [עַיֵּן בְּסִפְרֵי מְגַדִּים (א"א סק"ח)] כְּבָר דְּחָה אוֹתוֹ בִּבְרֵכִי יוֹסֵף (שם) עַיֵּן שָׁם:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת לוּלָב סִימָן תרנח

דָּמֵי: **ז** * נ**שֶׁתְּפִים שֶׁקָּנוּ לוּלָב** אוֹ אֶתְרוֹג **בְּשֻׁתָּפוּת,** (כט) אֵין אֶחָד מֵהֶם יוֹצֵא בּוֹ יְדֵי חוֹבָתוֹ בַּיּוֹם **הָרִאשׁוֹן, עַד שֶׁיִּתֵּן לוֹ** (ל) **חֶלְקוֹ בְּמַתָּנָה.** הַגָּה: וְדַוְקָא שֶׁלֹּא קָנוּ לְצֹרֶךְ מִצְוָה, אֲבָל אִם קָנוּ לְצֹרֶךְ מִצְוָה (לא) יוֹצְאִים בּוֹ מִסְתָּמָא, (לב) דְּאַדַּעְתָּא דְּהָכִי קָנְאוּהוּ (המגיד פ״מ סי״ט): **ח** ס**הָאַחִים** (לג) **שֶׁקָּנוּ אֶתְרוֹגִים** (לד) **מִתְּפִיסַת הַבַּיִת וְנָטַל אֶחָד מֵהֶם אֶתְרוֹג וְיָצָא בּוֹ, אִם יָכוֹל לְאָכְלוֹ** (לה) **וְאֵין הָאַחִים מַקְפִּידִים בְּכָךְ, יָצָא. וְאִם הָיוּ מַקְפִּידִים, לֹא יָצָא עַד שֶׁיִּתֵּנוּ לוֹ חֶלְקָם בְּמַתָּנָה.** ע**וְאִם קָנָה זֶה אֶתְרוֹג וְזֶה *)פָּרִישׁ, אוֹ שֶׁקָּנוּ כְּאֶחָד אֶתְרוֹג רִמּוֹן וּפְרִישׁ מִתְּפִיסַת הַבַּיִת, אֵינוֹ יוֹצֵא בְּאֶתְרוֹג עַד שֶׁיִּתְּנוּ לוֹ חֶלְקָם בְּמַתָּנָה, וְאַף עַל פִּי שֶׁאִם אָכְלוּ אֵין מַקְפִּידִים עָלָיו, מִפְּנֵי שֶׁכָּל שֶׁאֵין שָׁם מֵאוֹתוֹ הַמִּין** (לו) **אֵין מְחִילָתָם בְּסִתָם מוֹעֶלֶת, אֲבָל כְּשֶׁיֵּשׁ שָׁם מֵאוֹתוֹ הַמִּין, אֲפִלּוּ הָיָה מְעֻלֶּה מֵהָאֲחֵרִים מְחִילָתָם בְּסִתָם מוֹעֶלֶת,** (לז) **לְפִי שֶׁאֵינָם מַקְפִּידִים: ט** פ**מַה שֶּׁנּוֹהֲגִים בְּמָקוֹם שֶׁאֵין אֶתְרוֹג מָצוּי,** (לח) **שֶׁכָּל הַקָּהָל קוֹנִים אֶתְרוֹג בְּשֻׁתָּפוּת, הַטַּעַם מִפְּנֵי שֶׁכֵּיוָן שֶׁקָּנָאוּהוּ לָצֵאת בּוֹ,** (לט) **מִסְתָּמָא הֲוֵי כְּאִלּוּ פֵּרְשׁוּ** (מ) **שֶׁכָּל הַקָּהָל נוֹתְנִים חֶלְקָם לְכָל מִי שֶׁנּוֹטְלוֹ לָצֵאת בּוֹ עַל מְנָת שֶׁיַּחֲזִירוּהוּ לָהֶם.** הַגָּה: וְגוֹבִין מֵעוֹת אֶתְרוֹג לְפִי מָמוֹן, דְּהִדּוּר מִצְוָה מֻנָּח טְפֵי עַל עֲשִׂירִים מֵעַל עֲנִיִּים, (מא) וְאִשָּׁה (יפ) [יא] פְּטוּרָה מִלִּתֵּן לְמֵעוֹת אֶתְרוֹג הוֹאִיל וְאֵינָהּ חַיֶּבֶת בּוֹ (תשובת מהרי״ל סימן (י׳) [ק״ז]). וְכָל אָדָם יִשְׁתַּדֵּל וִיהֵא זָרִיז בַּמִּצְוָה לְקָנוֹת לוֹ אֶתְרוֹג וְלוּלָב לְבַד.

כְּדֵי לְקַיֵּם (מב) הַמִּצְוָה (יג) [יב] כְּתִקָּנָה (הגהות מיימוני סוף הלכות לולב):

נ מִימְרָא דְּרַבָּה בַּר רַב הוּנָא בְּבָא בְּתְרָא קל״ז (ע״ב) וְהֶבִיאוֹ הָרִי״ף (סוכה כ.) וְרֹא״שׁ בְּפֶרֶק ג׳ דְּסֻכָּה (סי׳ לא) וְכֵן כָּתַב (הרמב״ן) [הָרַמְבַּ״ם] (פ״ח הי״א). ס מִימְרָא דְּלִעֵיל. ע בְּגִרְסַת הָרִי״ף שָׁם וּכְפֵרוּשׁ הָרַ״ן (שם ד״ה ושמעינן) וְכֵן כָּתַב הָרַמְבַּ״ם (פ״ח הי״א) וּכְפֵרוּשׁ הָרֹאשׁ הַמֻּבְאָ שָׁם. *) (פָּרוּשׁ שְׁקוֹרִין קוּוִיטֶן וְאִיתָא בִּירוּשַׁלְמִי (כלאים פ״א ה״ד) שֶׁנִּקְרָא פָּרִישׁ שֶׁהוּא מְפֻרָּשׁ לְבְשׁוּל). פ טוּר בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ״ם (ב״ב שם ד״ה ואם לאו לא יצא) וְהֶבִיאוֹ הָרֹאשׁ בְּפֶרֶק ג׳ דְּסֻכָּה (שם).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ט (יא) **פְּטוּרָה.** עַיִן בַּאֵר הַיטֵב, וְעַיִן בְּשַׁעֲרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט סק״ג) דְּמֵי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֶתְרוֹג חַיָּב לִתֵּן עִם הַקָּהָל, וְעַיִן בְּרָכֵי יוֹסֵף (ס״ק יא) בְּשֵׁם הָאֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק יד) שֶׁדָּחָה דְּבָרָיו, אַךְ הַבְּרָכֵי יוֹסֵף סוֹבֵר שֶׁחַיָּב בְּזוֹ בְּכָל צְרָכֵי צִבּוּר, וּכְשֵׁם גְּאוֹנִים בְּתְרָאֵי (סי׳ לז) כָּתַב (בדכי יוסף סק״ט) דְּחִיּוּב לִתֵּן מֻחְזָק לְפִי מָמוֹן וּמֻחְזָק לְפִי נְפָשׁוֹת, וּלְפִי זֶה הָיָה נִרְאֶה לְכָאוֹרָה דְּגַם כְּשֶׁאֵינוֹ בְּעִיר חַיָּב לִתֵּן הַמֻּחְזָק, שֶׁהֲרֵי טַעֲמָא דְּמֻהֲרִי״ל לְפִי מָמוֹן וְכֵיוָן שֶׁנֶּאֱמַר שֶׁחַיָּב מֻחְזָק לְפִי נְפָשׁוֹת אַף דְּלֵיתֵהּ בְּעִיר צָרִיךְ לִתֵּן הַמֻּחְזָק, וּמִכָּל שֶׁכֵּן לְפִי דַּעַת הַבְּרָכֵי יוֹסֵף דְּהֲוֵי כְּכָל צְרָכֵי צִבּוּר, וְעַיְּנְתִּי בַּאֲלִיָּה רַבָּה (שם) וְרָאִיתִי שֶׁכָּתַב גַּם כֵּן שֶׁבְּמָקוֹם שֶׁנּוֹהֲגִין לִתֵּן הַחֲצִי לְפִי נְפָשׁוֹת מִשְׁמַע דְּחַיָּב לִתֵּן הַחֲצִי אַף דְּלֵיתֵהּ בְּעִיר. אַךְ שׁוּב עִיַּנְתִּי בִּגְאוֹנֵי בָּתְרָאֵי (שם) שֶׁכָּתוּב שָׁם תְּשׁוּבָה זוֹ בְּשֵׁם הַב״ח, וּבִדְבָרֵי קָדְשׁוֹ כָּתוּב דְּלִפְלִי הָעִילָּה שָׁם מֻחְזָה לְפִי נְפָשׁוֹת מִכָּל מָקוֹם מִי שֶׁאֵין בָּעִיר אֵין לְחַיְּבוֹ כְּלָל, וּבְאֹפֶן שֶׁכְּבָנָסָת הַגְּדוֹלָה שֶׁחִיּוּב זֶה אֵינוֹ רַק עַל בַּעֲלֵי כִּיסִים, וּלְכָךְ הֶחְלִיט מֹהֲרִי״ם לוֹמַר שֶׁגּוֹבִין לְפִי מָמוֹן, וְעַל זֶה כָּתַב מַהֲרִי״ל שֶׁעַתָּה שֶׁאֵינוֹ בָּעִיר שֶׁאֵין מָקוֹם לְחַיְּבוֹ לְפִי מָמוֹן דְּהָא לֵיתֵהּ גַּבֵּהּ חִיּוּב הִדּוּר מִצְוָה אֵין סְבָרָא שְׁנִתְחַיְּבוּ לְפִי נְפָשׁוֹת, וְדַוְקָא כָּל שֶׁכֵּן קַאֲמַר דַּאֲפִלּוּ אִי אִיתָא בָּעִיר שֶׁהָיָה מָקוֹם לוֹמַר שֶׁחַיָּב לְפִי נְפָשׁוֹת כֵּיוָן שֶׁהוּא חוֹבַת הַגּוּף וַאֲפִלּוּ הָכִי חָשְׁבִינַן לְפִי מָמוֹן, וּמִכָּל שֶׁכֵּן אִי לֵיתֵהּ בָּעִיר שֶׁאֵינוֹ בָּהּ וְגַם לְפִי מָמוֹן אֵין לוֹ שִׂיכּוּת בְּמִצְוָה כְּשֶׁאֵינוֹ שָׁם. אַךְ מִכָּל מָקוֹם עַל כָּל פָּנִים מִבְּאֹר אַף לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַב״ח לְגַבּוֹת חִצְיוֹ לְפִי נְפָשׁוֹת, אִי לֵיתֵהּ בָּעִיר אֵין אִשְׁתּוֹ חַיֶּבֶת כְּלָל דְּהָא הוּא אֵינוֹ שָׁם. וְאֵין לְדַמּוֹת לְלֻלָּב וְקוֹרָה וּכְהַאי גַּוְנָא, דְּכָאן הַמִּצְוָה צְרִיךְ שֶׁצֶּה הִיא וְכֵיוָן שֶׁאֵינוֹ שָׁם בְּעֵת צְרִיךְ הַמִּצְוָה לְצַעֲמוֹ הוּא פְּטוּר אַף מִלְּפִי נְפָשׁוֹת, וְהָאִשָּׁה אִם לֹא תִּרְצֶה לְבָרֵךְ אֵינָהּ צְרִיכָה לִתֵּן בֵּין הַחֲצִי שֶׁלְּפִי מָמוֹן וּבֵין הַחֲצִי שֶׁלְּפִי הַנְּפָשׁוֹת כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַב״ח בָּזֶה: **[יב] כְּתִקָּנָה.** עַיִן בַּאֵר הַיטֵב, וְעַיִן שָׁם בְּבֵית יַעֲקֹב (סי׳ קיד) שֶׁלֹּיחִיד הַדָּר בִּכְפָר אֵין מְחַיְּבִין לְהִלָּווֹת, אַף שֶׁהוּא יָכוֹל לְבָרֵךְ בָּעִיר עַל אֶתְרוֹג שֶׁל

בַּאֵר הַיטֵב

ט (יפ) **פְּטוּרָה.** וְכָתַב הַטַּ״ז (סק״ו) דְּעַכְשָׁו שְׁנָּשִׁים שֶׁלָּנוּ מְבָרְכוֹת חַיָּבוֹת לִתֵּן לָזֶה לְפִי מְמוֹנָם וְכֵן כָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק יא) עַיִן שָׁם. וּמִי שֶׁאֵינוֹ בָּעִיר אֵין צָרִיךְ לִתֵּן לְאֶתְרוֹג. מַגֵּן אַבְרָהָם (שם) עַיִן שָׁם: (יג) **כְּתִקָּנָה.** כִּי רֹב הָעוֹלָם אֵין יוֹדְעִים

בְּאוּר הֲלָכָה

מְנָת לְהַחֲזִיר יְהַבָּה נִיהֲלָה וְאִי לֹא יְכוֹל הַקָּטָן לְהַקְנוֹת לוֹ אֲחַר כָּךְ בְּחֻזָּרָה נִמְצָא מַתָּנָתוֹ בְּטֵלָה, אֲבָל בְּאֶמֶת לַיְתָא דְּהָא קַיְמָא לַן (גיטין פד.) דְּכָל תְּנַאי שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לְהִתְקַיֵּם בְּסוֹפוֹ וְהִתְנָה עָלָיו בִּתְחִלָּתוֹ דְּתִנְאוֹ בָּטֵל, וְנִמְצָא שֶׁהַקָּטָן קָנָאוֹ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא יְכוֹל לְהַחֲזִירוֹ [ר״ן (כב: ד״ה גרסי׳)]:

ז * **שֶׁתְּפִים שֶׁקָּנוּ אֶתְרוֹג וְכוּ׳.** **בְּלְבוּשׁ** (ס״ז) **אִיתָא אֲחִים אוֹ שֻׁתָּפִים** וְכוּ׳, וְטַעֲמוֹ דְּכֵיוָן שֶׁהוּא רַק אֶתְרוֹג אֶחָד אֲפִלּוּ בְּאַחִים גַּם כֵּן דִּינָא הָכִי כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּסָּעִיף שֶׁאַחַר זֶה:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

רַאֲב״ן (קפא:): **ז** (כט) **אֵין אֶחָד מֵהֶם יוֹצֵא** וְכוּ׳. דְּבָעִינַן שֶׁיִּהְיֶה כֻּלּוֹ שֶׁלּוֹ. וְאִם אָמַר לוֹ טֹל לְךָ לָצֵאת בּוֹ עַיִן לָעֵיל בְּסָעִיף ג׳ בְּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם (משנ״ב ס״ק ט): (ל) **חֶלְקוֹ בְּמַתָּנָה.** וַאֲפִלּוּ בְּעַל מְנָת לְהַחֲזִיר גַּם כֵּן סַגִּי כַּנַּ״ל בְּסָעִיף ד׳: (לא) **יוֹצְאִים בּוֹ מִסְתָּמָא.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַף שֶׁלֹּא פֵּרְשׁוּ כֵּן בְּהֶדְיָא: (לב) **דְּאַדַּעְתָּא דְּהָכִי קָנְאוּהוּ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּכֵיוָן שֶׁיִּדְּעוּ (ט) בְּשָׁעַת לְקִיחָה שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְחֶלֶק וְעַל דַּעַת כֵּן לָקְחוּהוּ, הֲוֵי כְּאִלּוּ פֵּרְשׁוּ שֶׁלְּכָל אֶחָד בְּשָׁעָה שֶׁיְּקֻחֲהוּ לָצֵאת בּוֹ יִהְיֶה כֻּלּוֹ שֶׁלּוֹ עַל מְנָת שֶׁאַחַר כָּךְ יַחֲזִירֶהוּ לַחֲבֵרוֹ, (לג) וּמִכָּל מָקוֹם טוֹב לוֹמַר בְּפֵרוּשׁ שֶׁנּוֹתֵן כָּל אֶחָד חֶלְקוֹ לַחֲבֵרוֹ בְּמַתָּנָה עַל מְנָת לְהַחֲזִיר בְּשָׁעָה שֶׁיּוֹצֵא בּוֹ, וְכִמּוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְקַמָּה בְּסָעִיף ט׳ (סק״מ): **ח** (לג) **שֶׁקָּנוּ אֶתְרוֹגִים.** (לד) **מִתְּפִיסַת הַבַּיִת.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר מַה שֶּׁיִּרְשׁוּ מֵאֲבִיהֶם וַעֲדַיִן לֹא חָלְקוּ: (לה) **וְאֵין הָאַחִים מַקְפִּידִים.** דְּאָז נֶחְשָׁב כְּשֶׁלּוֹ: (לו) **אֵין מְחִילָתָם בְּסִתָם מוֹעֶלֶת.** שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁאֵין מַקְפִּידִים עַל הָאֲכִילָה, (מ) מַקְפִּידִים הֵם עַל הַמְּצוֹת שֶׁאַף הֵם רוֹצִים לְקַיֵּם הַמְּצוֹת כְּמוֹהוּ: (לז) **לְפִי שֶׁאֵינָן מַקְפִּידִין.** שֶׁגַּם הֵם יְכוֹלִים לְקַיֵּם הַמִּצְוֹת כְּמוֹהוּ: **ט** (לח) **שֶׁכָּל הַקָּהָל קוֹנִים** וְכוּ׳. כָּתַב הַחַיֵּי אָדָם (כלל קנב ס״ח) אֲפִלּוּ לְפִי מִנְהָגֵנוּ שֶׁכָּל אֶחָד נוֹתֵן כְּמוֹ שֶׁיִּרְצֶה, מִכָּל מָקוֹם זֶה שֶׁאֵינוֹ נוֹתֵן כְּלָל נִרְאֶה שֶׁלֹּא יָצָא אִם יֵשׁ בִּיכָלְתּוֹ לִתֵּן: (לט) **מִסְתָּמָא הֲוֵי כְּאִלּוּ פֵּרְשׁוּ** וְכוּ׳. וְאַף עַל פִּי שֶׁכָּל זֶה הוּא דִּין גָּמוּר, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁאֵין הַכֹּל יוֹדְעִין לְהַקְנוֹת, לָכֵן כָּתְבוּ כַּמָּה אַחֲרוֹנִים שֶׁמּוּטָב לְבָרֵךְ עַל שֶׁלּוֹ אִם יֵשׁ לוֹ כָּל אַרְבָּעָה מִינִים כְּשֵׁרִים אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָם מְהֻדָּרִים כְּמוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ. וְאִם אֵין לוֹ מוּטָב שֶׁיִּטֹּל שֶׁל חֲבֵרוֹ הַכְּשֵׁרִים מִשֶּׁיִּטֹּל שֶׁל הַקָּהָל, כִּי יֵשׁ אוֹמְרִים דְּבִשְׁל קָהָל לֹא יָצָא, דְּשֻׁמָּא יֵשׁ בְּאֶחָד מֵהֶם מִי שֶׁאֵין בְּדַעְתּוֹ לְהַקְנוֹת חֶלְקוֹ לַחֲבֵרוֹ, וְאַף דְּלֹא קַיְמָא לַן הָכִי מִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה עָדִיף טְפֵי לִטֹּל שֶׁל יָחִיד [חַיֵּי אָדָם (שם ס״ט)]: (מ) **שֶׁכָּל הַקָּהָל נוֹתְנִים חֶלְקָם.** וּמִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה טוֹב שֶׁיַּכְרִיזוּ שֶׁיִּתֵּן כָּל אֶחָד חֶלְקוֹ לַחֲבֵרוֹ בְּמַתָּנָה עַל מְנָת לְהַחֲזִיר [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״י) וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (דיני פרטים ללולב ס״ק)]: (מא) **וְאִשָּׁה פְּטוּרָה** וְכוּ׳. וְאִם הִיא רוֹצָה לְבָרֵךְ (מפ) חַיֶּבֶת. וּמִי שֶׁאֵינוֹ בָּעִיר אֵין צָרִיךְ לִתֵּן. וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (ס״ק יא): (מב) **הַמִּצְוָה כְּתִקּוּנָהּ.** כִּי רֹב הָעוֹלָם (מג) אֵינָם יוֹדְעִים לְהַקְנוֹת לְחַבֵּרוֹ, וְעוֹד לַעֲשׂוֹת הַנַּעֲנוּעִים כְּהִלְכָתָן. (מג) אֲפִלּוּ חֹל יוֹם

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ז (מ) פּוֹסְקִים: **(מא) דֶּרֶךְ הַחַיִּים** (דיני פרטים ללולב ס״ק): **ח** (לג) לְבוּשׁ: (מ) רַ״ן (כ. ד״ה ושמעינן): **ט** (מפ) טַ״ז (סק״ו) וּמַגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק יא). **וְהֵינוּ אִם הִיא אַלְמָנָה אוֹ שֶׁאֵין בַּעְלָהּ בָּעִיר, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אִם בַּעְלָהּ בָּעִיר יִתֵּן הוּא לְבַד, וְאִם יֵשׁ מִנְהָג שֶׁכָּל מִי שֶׁיִּבָּרֵךְ עַל הָאֶתְרוֹג נוֹתֵן מְעוֹת אֶתְרוֹג צְרִיכָה הִיא וְגַם בַּעְלָהּ לִתֵּן** [פְּרִי מְגַדִּים (משב״ז סק״ו)]: **(מב)** דַּרְכֵי מֹשֶׁה (אות ד): **(מג)** מַגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק יב):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah